

Ethico-Aesthetic Interventions In Public Space
Meri Valvoo & Pallomeri
In Collaboration With BalticSeaNow.info

Beverley Carpenter & Susana Nevado

Meri Valvoo & Pallomeri

Ethico-Aesthetic Interventions in Public Space

Turun kaupunginkirjasto

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

Reports from Turku University of Applied Sciences 144
Turku University of Applied Sciences
Turku 2012

Graphic design by Jouni Kuru
DVD by Beverley Carpenter

The publication reflects the authors' views. The Managing Authority cannot be held liable for the information published by the project partners.

ISBN 978-952-216-291-5 (printed)
ISSN 1457-7925 (printed)
Printed by Saarijärven Offset Oy, Saarijärvi 2012

ISBN 978-952-216-292-2 (PDF)
ISSN 1459-7764 (electronic)
Distribution: <http://loki.turkuamk.fi>

Sisällys

- 4 I Sairaan kaunis
Itämeri voidaan
pelastaa
- 12 II *Meri Valvoo* -tapahtuma
- 26 III *Pallomeri*-tapahtuma
- 48 IV Taiteilijaopettajan
siksakki-menetelmiä
paikkasidonmaisissa
työpajoissa
- 56 IV Eettis-esteettiset interventiot
julkisessa tilassa

Contents

- I The Baltic Sea – Ailing
and Suffering but
Not a Lost Cause
- II *Meri Valvoo* event
- III *Pallomeri* event
- IV The artist/educator's
zigzag methods
in site-specific
workshops
- IV Ethico-Aesthetic Interventions
in Public Space

**SAIRAAAN KAUNIS ITÄMERI
VOIDAAN PELASTAA!**

THE BALTIC SEA
Ailing and Suffering
But Not a Lost Cause

SAIRAS JA KAUNIS ITÄMERI

ITÄMERI on samaan aikaan sekä kaunis ja ainutlaatuinen että hälyttävän huonoon tilaan päässyt murtovesiallas. Uniikin siitä tekevät pohjoisuus, mataluus, huono veden vaihtuvuus ja vähäsuolaisuus. Vähäsuolaisuus taas heijastuu eliölajistossa, joka on sekoitus makean veden ja meren lajeja.

Meren huonon tilan taustalla on pitkään jatkunut, meren sietokynnyksen ylittävä ravinnekuormitus. Liikamäärä ravinteita näkyy sinilevien massaesiintyminä, leväpartaisina rantakivinä, limoittuvina verkkoina, rakkolevän ja muiden lajien taantumisenä, koko meren tilan muuttumisenä. Näistä muutoksista taas seuraa monenlaista harmia: meren virkistyskäyttöarvon alentumista sekä haittaa matkailu- ja kalastuselinkeille.

Itämeren suojele edellyttää sitoutumista

Maatalouden, asutuksen ja teollisuuden jätevesien, liikenteen, kalankasvatuksen sekä muun ihmistoiminnan likaaman Itämeren tiellä on myös muita vastuksia. Merelle vieraat lajit ja kasvava meriliikenne uhkaavat sitä rehevöitymisen ohella. Näiden haittojen päälle tulee vielä ilmastonmuutos, joka lauhojen talvien ja sateisuuden lisääntymisen kautta edelleen lisää rehevöitymisriskiä.

Maailma muuttuu arvojen, valintojen, sitoutumisen ja tekojen kautta. Vaikkei Itämeren tila ole sanottavasti parantunut viime vuosien suojeletuimienkaan jälkeen, Itämeri ei ole menetetty. Se voidaan johtaa elpymisen tielle määrätietoisella toiminnalla ja yhteistoiminnassa.

BEAUTIFUL YET SICK

THE BALTIC SEA – beautiful and unique, yet tormented – is a body of brackish water in an alarming state. What makes the sea unique is its northern location, shallowness, nearly non-existent exchange of water and low salinity. Low salinity is reflected in the particular mix of freshwater and salt water species.

The poor state of the sea is due to a lengthy period of eutrophication continuously exceeding the loading capacity of the sea. The presence of excess amounts of nutrients can expressly be observed in mass occurrences of blue-green algae, algae-covered rocks, sliming of nets, the regression of bladderwrack and non-native species – the transformation of the natural condition of the whole sea. This transformation, for its part, can result in the decline of the recreational value of

the sea and general nuisances for tourism and fishing, among other things.

The Baltic Sea faces many threats from human-induced activities, such as agricultural, industrial and domestic waste waters, traffic and fish farming. In addition to eutrophication, alien species and ever-growing marine traffic pose serious threats to the health of the sea. Add in climate change, the effects of

which can exacerbate eutrophication with the mild winters and increased precipitation.

The world can be changed with the right values, choices, commitment and actions. Even though the state of the Baltic Sea cannot be said to have improved even with the conservation efforts of recent years, the Baltic Sea is not a lost cause. With concerted efforts and

Protecting the Baltic Sea calls for commitment

Itämeren suojelu on kaikkien agendalla, niin valtioiden kuin niiden kansalaistenkin. Valtioilta kuitenkin tarvitaan todellista suojelutahtoa ja sopimuksia, joissa yhdessä sitoudutaan vähentämään ravinnekuormaa. Keinoja tähän on.

Vaikka kansalaiset herkästi ulkoistavat merien suojelun valtioille ja yrityksille, on heilläkin roolinsa. Kansalaisten toiminta Itämeren paremman tulevaisuuden puolesta on arjen ympäristömyönteisiä valintoja ravinrossa, liikkumisessa ja asumisessa. Kokonaisympäristökuormitusta vähentävät

sillä ilmastonmuutoksen kylkiäisenä tulevat lauhdat ja sateiset talvet kasvattavat myös ravinnevalumia.

Lähi-, luomu- ja kasvisruokaa suosimalla sekä käyttämällä vesistöystävällisiä pesuaineita voi jokainen osallistua Itämeritalkoisiin. Kouriintuntuvammin voi osallistua vaikkapa vapaaehtoisissa öljyntorjuntajoukoissa tai lahjoittamalla rahaa vesiensuojeluun. Tärkeä kansalaisvaikutuksen muoto on myös päätöksentekoon vaikuttaminen. Sitä tarvitaan etenkin nyt, kun kaikkia Itämeren valtioita sitova suojeluso-

Maailma muuttuu teko kerrallaan.

TAIDE JA TIEDE KOHTAAVAT

toimet hyödyttävät myös Itämerta. Esimerkiksi ilmastonmuutosta hillitsevät valinnat suosia joukkoliikennettä, lisätä asumisen energiatahokkuutta, uusiutuvaa energiaa ja kierrätystä koituvat myös Itämeren hyväksi,

pimus edelleen on solmimatta. Vain sitovilla valtioiden välisillä suojelusopimuksilla voidaan saada ravinnehanat pienemmälle ja Itämeri elpymisen tielle.

determination, the road to recovery is still open.

Protecting the Baltic Sea is on everyone's agenda, from individual citizens to states. A genuine will for protection and an agreement on joint commitment to decrease nutrient loading are needed from the states. The means for this already exist.

Even though citizens are prone to pushing the responsibility of protecting the sea to states and companies, citizens do have a role of their own in the effort. Working for a better future for the Baltic Sea entails environmentally friendly everyday choices on the citizen's part, from choosing what to eat to eco-efficient transportation and housing. All efforts which decrease the overall environmental loading also benefit the Baltic Sea.

Many actions that help slow down the effects of climate change are also beneficial for the Baltic Sea, as the mild and rainy winters which follow from climate change increase nutrient run-off to the sea. Among these are: favoring public transportation, improving the energy-efficiency of housing, the

use of renewable energy sources and improved recycling.

By favoring locally produced and vegetarian food and by using environmentally friendly detergents each one of us can take part in saving the Baltic Sea. More of a hands-on, concrete opportunity to get involved is to join voluntary “oil brigades” or to donate money to

water conservation efforts, to name but a few options. Another important means of civic involvement and action is

influencing the decision-makers. Today, as we are still lacking an all-encompassing Baltic Sea conservation agreement, this is all the more needed. Only with binding intergovernmental

**The world will
change,
one action at a time.**

Tiellä kohti aktiivista itämerikansalaisuutta tarvitaan ympäristöherkkyttä, tietoisuutta sekä tuntemusta omista vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista. Ihmiset toimivat jonkun asian hyväksi, jos he kokevat sen henkilökohtaisesti merkitykselliseksi ja näkevät oman toimintansa vaikuttavuuden. Tietoisuuden herättämisessä taiteella on vahvuutensa. Taiteen ja tieteen kohtaaminen luo uusia mahdollisuuksia ihmisten ympäristövalvutuneisuuden herättämisessä.

Tästä hyvä esimerkki on tässä julkaisussa esitellyt Turussa vuonna 2011 järjestetyt tapahtumat. Erilaisin taiteen keinoin Itämereen liittyvä ympäristöhuoli sai uudenlaisen ilmeensä. Tietoisuuden lisääminen ja keskustelun herättäminen ei aina vaadi teoriatietoa ja ”kuivaa” faktaa. Vaihtoehtoisille keinoille on todellinen tilaus kun lähestytään ympäristöongelmia yksilön näkökulmasta, ja ne ovat omiaan voimaantumisen tunteen luomisessa vahvistamaan yksilön käsitystä omista vaikutusmahdollisuuksistaan. Voimaantuminen taas luo ylläkkeen aktiiviselle toiminnalle, ja vain toimimalla määrätietoisesti jonkin asian puolesta voimme saada aikaan todellisen muutoksen.

Tapahtumat järjestettiin osana Turun ammattikorkeakoulun koordinoimaa kansainvälistä BalticSeaNow.info-hanketta, jossa kehitetään uudenlaisia keinoja edistää ympäristötietoisuutta ja aktivoida Itämeren kansalaiskeskustelua ja osallistumista. Hankkeessa on toteutettu Itämerta koskeva tieto- ja keskustelusivusto, kannustettu omakohtaiseen meren tilan havainnointiin sekä järjestetty yleisöä osallistavia tapahtumia hankkeeseen kuuluvissa maissa Suomessa, Virossa, Latviassa ja Ruotsissa. Hanke tuo uutta tietoa ja kokemuksia kansalaisten osallistamiskeinoista muidenkin toimijoiden käyttöön.

Martti Komulainen
Projektipäällikkö

Annika Kunnasvirta
Projektikoordinaattori

BalticSeaNow.info

conservation treaties it is possible to turn down the ever-leaking nutrient taps and pave way for a healthier sea.

On the road to “Baltic Sea Citizenship” environmental sensitivity, a whole lot of awareness and bucketfull of knowledge of one’s own potential to influence and participate are all needed. People will only act on something’s behalf if they personally deem the matter important and can see the influence of their own actions.

Art presents a powerful means of awakening the audience to important concerns. Science meeting art thus provides new opportunities for raising awareness to environmental issues.

The events presented in this publication, organised in Turku in 2011, provide a good example of this. Different types of artful methods presented a new channel of expressing concern for the Baltic Sea. The events demonstrated that the presentation of mere theoretical information, the hard facts, is not always necessary for raising awareness and provoking discussion. When approaching environmental problems from the individual’s point of view, there is a dire need for alternative methods. These methods are also of essence in creating a feeling of empowerment – boosting

the individual’s sense of making a difference with one’s own actions. Empowerment creates an impetus for concrete actions, and it is only by working determinately for a certain cause that we can bring about actual change.

The events were organised as part of the international BalticSeaNow.info project coordinated by Turku University of Applied Sciences. The project aims to develop new approaches and tools for promoting environmental awareness for activating discussion and participation in the Baltic Sea area. The project has produced a versatile participatory web-forum on the Baltic Sea, encouraged people to make their own observations on the state of the sea and organised participatory events for the public in all project countries – Finland, Estonia, Latvia and Sweden. The project will bring about new information and experiences on participatory methods for citizens to be utilised by other relevant actors as well.

Marti Komulainen
Project manager

Annika Kunnasvirta
Project coordinator

BalticSeaNow.info

Meri Valvoo [The Sea Is Awake]

Installaatiotapahtuma Turun pääkirjastossa
Installation event at Turku City Library

Susana Nevado ja Beverley Carpenter ovat viime vuosina järjestäneet useita paikkasidonnaisia opetuskokonaisuuksia, joiden tuloksena on syntynyt installaatioita julkisessa tilassa. He ovat kehittäneet uusia opetusmenetelmiä, jotka perustuvat cettiisiin ja ekologisiin periaatteisiin. Meri Valvoo -installaatiossa tutkittiin Itämeren ekologiaa meribiologian asiantuntemusta tarjonneen BalticSeaNow.info-hankkeen tuella.

Pääkirjaston edustan teos koostui yhdistelmästä vaihtuvia visuaalisia elementtejä sekä valtavasta läjästä Itämerestä kerättyä roskaa.

The front of the library was a combination of changing visual elements and a huge pile of garbage salvaged from the Finnish archipelago.

Susana Nevado and Beverley Carpenter have been leading a number of site-specific teaching modules in recent years, the outcomes being installations in public space. They have developed new teaching methods that are based upon ethical policies and thinking around ecology. Meri Valvoo was an exhibition that examined the ecology of the Baltic Sea with support from the BalticSeaNow.info project, which provided technical expertise from marine biologists.

Edusta toimi sisäänkäyntinä ja omana teoksenaan, mutta lisäksi ympäristönä performatiiviselle taiteelle. Edusta myös kirjoitti kritiikkiä, mikä oli hyvä merkki.

PERFORMANSSIT / THE PERFORMANCES

Hanke mahdollisti väliaikaisen, niin kokeneita taiteilijoita kuin opiskelijoita ja nuoria taiteilijoitakin sisältäneen kollektiivin perustamisen. He työskentelivät yhdessä käyttäen menetelmää, jossa olennaisinta on joustavuus, ryhmätyöskentely, vahva sitoutuminen sekä yhteistyö. Yhteistoiminta oli ajoittain haastavaa ja totutuista työmenetelmistä poikkeavaa.

The project allowed for a temporary collective to be set up, which included both experienced artists and young/student artists. They worked together using a method based on flexibility, collaborative working, strong commitment and cooperation. It was at times challenging and outside of the familiar working context.

The front acted as the entrance to the event, as a piece of its own and also as an area for various performances. The front also received some public criticism, which was a good sign.

AULA / THE LOBBY

Projekti korostaa väliaikaisten taidetapahtumien yhteiskunnallista merkitystä, sillä ne mahdollistavat taiteen ja arjen vuorovaikuksen kaupungin asukkaiden jokapäiväisessä elämässä. Katsoja on silloin aktiivisessa osassa tulkin tekijänä.

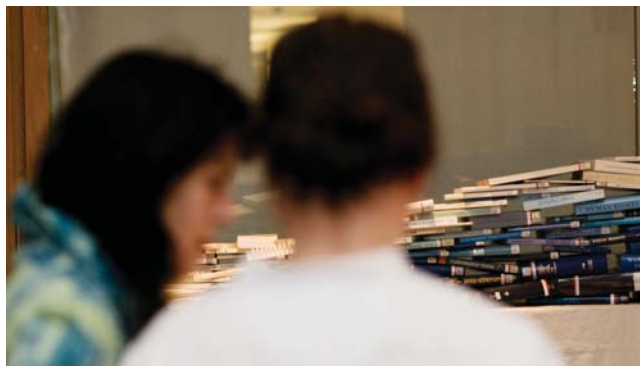

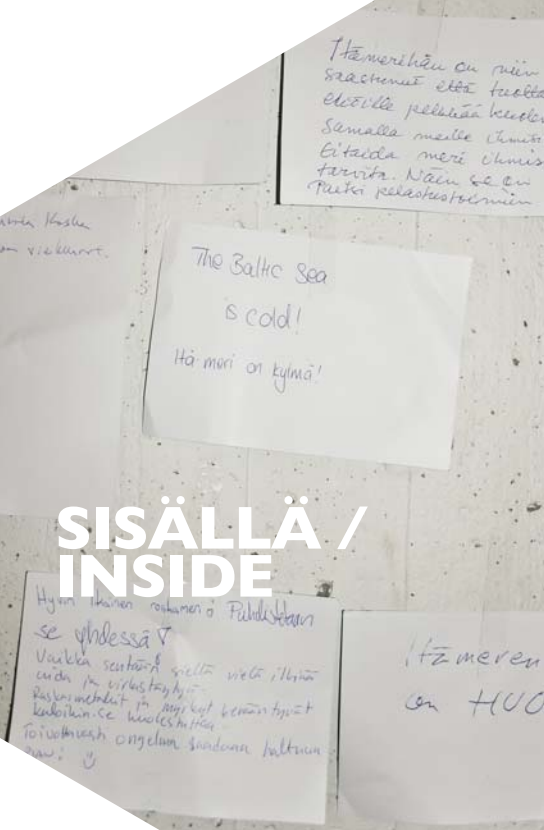
Kirjaston sisääntuloaulassa ihmisiä odotti muutamia videoteoksia sekä Uniklinikka, jossa sai levähtää, kuunnella meren ääniä ja juoda kupin teetä.

When entering the library people arrived at the Sleep Clinic, where you could rest, listen to sea voices and drink a cup of tea. There was also video art.

The work emphasises the importance of transitory art in our society, which enables art to interact with everyday life and the city's residents. In that way the viewer is an active part of the interpretation of the work.

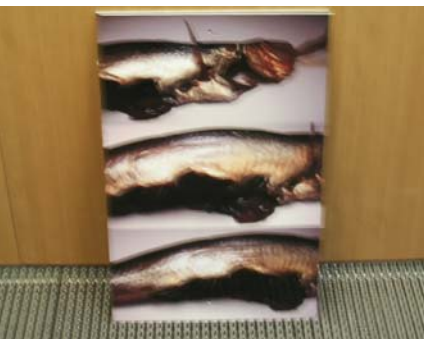

SISÄLLÄ / INSIDE

Luontoaiheisten kirjojen uudelleenjärjestely värin perusteella toi niille uutta, runollisempaa ilmettä. Ihmiset olivat kiinnostuneita teoksesta ja osa jopa ehdotti, että kirjaston kirjat järjestettäisiin aina näin.

Reorganization of the nature-related books by colour gave them a new, more poetic aura. People were curious and really liked the piece; some of them even suggested that the library should always have their books organized by the colour.

SISÄPIHA/ THE INNER YARD

Meri Valvoo herätti paljon keskustelua Itämeren ekologian tiimoilta. Toisaalta tapahtuma myös loi taitelijoiden välille merkittävää keskustelua kaupunkitilan, hierarkisten sosiaalisten rakenteiden sekä julkisen taiteen vuorovaikutteisuuden ja provokaation mahdollisuuksien ympärille.

Sisäpihan installaatiot ideoitin ryhmässä, jonka jälkeen itse teokset luotiin yksilöllisemmin. Sisäpiha oli tunnelmaltaan vahva äänimaailmansa ja teosten kantaaottavan luonteen vuoksi. Sisäpihalla oli aistittavissa sairas meri.

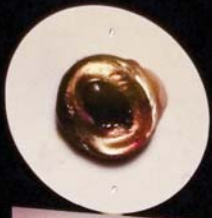

Meri Valvoo raised much discussion around the ecology of the Baltic Sea, but it also created for the artists a significant debate around urban spaces, hierarchical social structures and the interactivity of public art as well as its ability for provocation.

The installations of the inner yard were thought through in a group, after which artists made individual experimental works. The inner yard had a strong atmosphere due to the soundscape coming from the water and a piece that had “engine sound beat” in it. You could feel the sick sea in the inner yard.

Silakka on hyvä symboli Itämerelle, sillä sen syömiselle on jo asetettu rajoitteita suurten dioksiinipitoisuuksien takia. Yhdessä installaatiossa silakat hajosivat hitaasti moottoriäänistä tehdyn rytmin tahdissa. Tämä heijasteitiin seinälle reaaliajassa.

SILAKKA / THE HERRING

Herring is a good symbol for the Baltic Sea, because there has already been a need to put restrictions to its consumption due to large quantities of toxins in the fish. In one installation herrings were decomposing by a beat made using sounds from a ferry engine. This was also projected live on a wall.

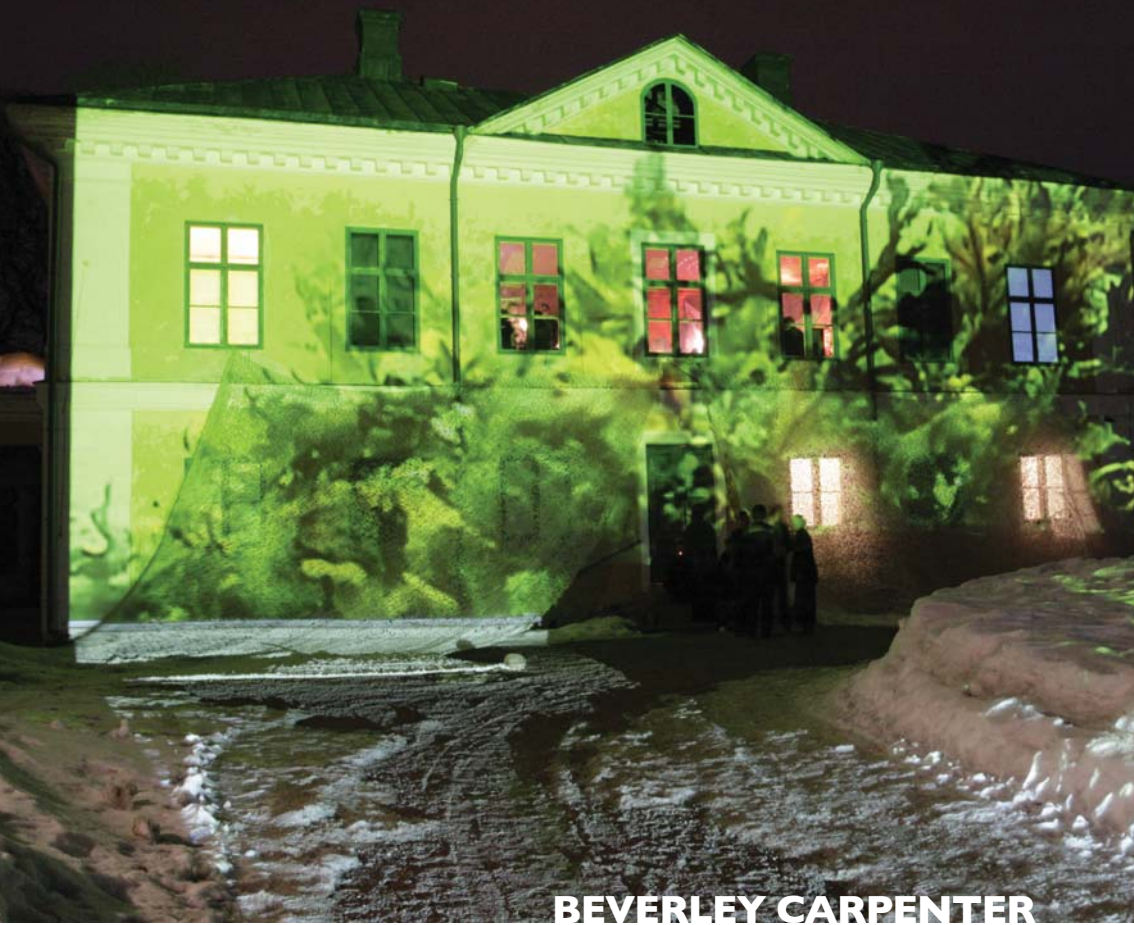

PALLOMERI

[THE BALL POOL]

**Installaatiotapahtuma Brinkhallin kartanossa
installation event at Brinkhall Manor**

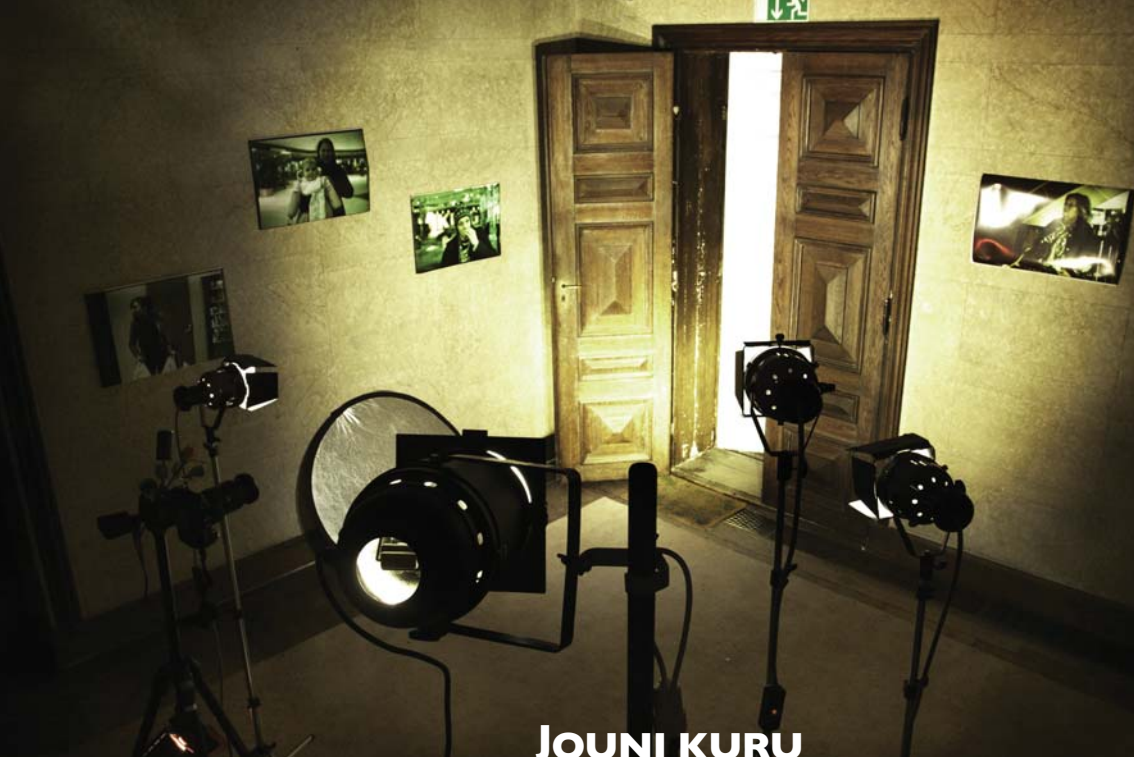
BEVERLEY CARPENTER

On the facade was projected an underwater video from webcams at the bottom of the Baltic Sea. The disco lights within gave their own spice to the impression. The Brinkhall Manor really stood out from the surroundings.

Julkisivuun heijastettiin merenalaista kuvaa Itämeren pohjasta. Sisällä loistavat diskovalot toivat oman lisänsä vaikutelmaan. Brinkhallin kartano todella erottui maisemasta.

JOUNI KURU

Yleisöä tervehtivät valonheittimet ja kamerat heti kun he astuivat ulko-ovista sisään Brinkhalliin. Valokuvaaja ikuisti vieraiden yllättyneet ilmeet, ja kuvat laitettiin lauttaterminaalissa olevien matkustajien kuvien joukkoon. Tämän välitilan epävarmuudessa matkustajat odottivat matkan alkamista.

The audience were greeted by spotlights and cameras as soon as they stepped inside the front doors of Brinkhalli. The photographer captured their surprise and included their image among the photographs of passengers in the departure lounge of the ferry terminal. They are immediately implicated in the events that are about to unfold. Unsure in this liminal space, these travellers wait for their journey to begin.

Kuvat oli otettu ruotsinlaivaterminalista lähtevistä ja sinne tulevista matkustajista – ihmisistä jotka eivät olleet matkalla, eivät perillä, eivätkä kotona.

The pictures were taken from people coming and going to and from the ferry terminal. Of people not there yet, not on the move, nor at home.

MIKKO JUNTURA

Huoneessa oli laivan kapteenin lounassalin auktoriteettia ja läsnäoloa, mikä sai paikalla olijat melkein tuntemaan syyllisyyttä siitä, että he olivat paikalla kutsumatta. Tila oli vaikuttava ja tunnelmallinen.

The room had a strong sense of a ship captain's lunch room's authority and presence, which almost made one feel guilty of entering it without a permission. An intense yet atmospheric space.

JOUNI KURU

Lasi puolillaan Itämeren vettä kappelinomaisessa tilassa korotti tämän vesilasin omanlaiseksi ikonikseen.

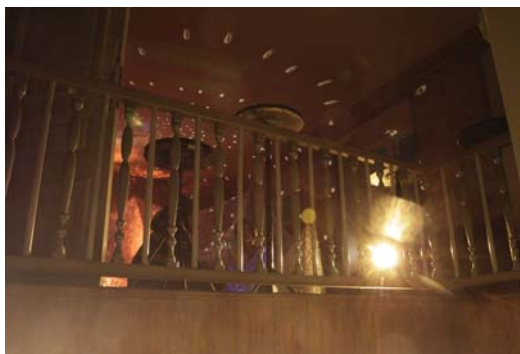
A glass half full of Baltic Sea water in a chapel-like small room elevated the glass of water to the status of an icon.

BEVERLEY CARPENTER

Ylemmän kerroksen juhlasalissa valkoiset muodot törmäilivät ruotsinlaivan diskossa. Peilipallot ja vieraiden hampaat loistivat pimeydessä ja valossa. Ennen kaikkea tämä huone toimi kohtaustapaikkana. Siellä saattoi kuulla hienosti tulkittuja suomalaisia ruotsinlaiva-balladeja, joita jotkut vihasivat ja toiset pitivät lähinnä mauttomina. Yleisö vaikenä tanssijan ja valkoisuuden välillä käydyin taistelun hetkellä.

In the upstairs ballroom, white forms collided with the ferryboat disco, with its mirror balls and the teeth of the guests shining in the darkness and light. More than anything, this room acted as a meeting place. In there you could hear Finnish ferryboat ballads, which some hated and others thought were plain cheesy. Spectators became silent at the moment of the battle between the dancer and the whiteness.

KAROLIINA LUMMIKKO

Terävä välähdys pinnan pehmeiden tuomasta kovuudesta. Voimme aisteillamme tuntea, kun olemme jonkin luona ja sen sisällä, keskellä kaikkea.

A sharp glimpse of the harshness that a soft surface can bring. Our senses allow us to feel intensely – when we are at something and inside it, in the middle of everything.

TONI R. TOIVONEN & HANNA OLÁ

Huoneen isossa projisoinnissa oli nähtävissä veden saastumisen prosessi. WC:n vesisäiliöön heijastettu videoteos kuvasti veden kiertokulkua. Huone toimi interaktiivisena tilana vieraiden leikkiessä varjoheijastuksilla videoprojektorin edessä.

In the bigger projection the process of water pollution was visible. Video projection on the toilet's water cistern reflects the cycle of water. The room functioned as an interactive space where visitors were playing with shadows in front of the video projector.

PETE KOIVUNEN

Teos loi omituisen, surrealistisen tunnelman Brinkhallin siniseen huoneeseen. Tärkätyt lakanat muodostivat suurikokoisen eläimen, joka seisoi ylväänä keskellä huonetta.

The work created a weird surrealistic atmosphere in the Brinkhall Manor's blue room. The starched sheets formed a large animal that stood proudly in the middle of the room.

IAANA VALTARI

Luonnonläheinen teos yhdistyi hienolla tavalla huoneen askeettiseen tilaan. Elämää ja muutosta huokuva video ja äänet loivat tunteen kaiken muuttuvuudesta ja toisaalta kaiken muuttumattomuudesta.

The work of art close to nature converged with the room's ascetic space in a fine way. Video and sound radiated life and change, which at the same time created a feeling of fluidity and constancy.

SUSANA NEVADO

Pallomeri oli raikas ja lapsenomainen teos. Sen yksinkertainen ja hauska idea onnistui tavoittamaan kaikenikäiset ihmiset. Teoksen kääntöpuolena oli hetkellisyys, kertakäyttöisyyden kulttuuri ja kestävä kehityksen kysymykset.

The Ballpool was a refreshing and childlike artwork. The simple and fun idea of a ball pool succeeded in reaching people of all ages. The flip side of the artwork was the culture of the momentary, disposable things and the questions relating to sustainable development.

JOUNI KURU

Pieni peilikaapillinen pukukamari muuntui joksikin aivan muuksi. Installaatio loi ympäristö-ongelmista kärsivän uuden tilan, jossa huoneen alkuperäistä tarkoitusta oli vaikea tunnistaa.

Installaation tunnelma oli vaikuttava. Välkkyvät valot sekä muovisäkkien ja vanhojen renkaiden muodostama vuori vei ajatukset siihen, miten nykyihmiset käyttävät tavaroita ja heittävät ne luontoon ajattelematta ympäristöä tai tekojensa seurauksia.

A small dressing chamber with a mirrored cabinet became something completely different. The installation created a new space with environmental problems, in which the room's original purpose was difficult to identify.

The flashing lights in addition to a mountain of plastic waste bags and old tyres reminded the audience about how people throw things to the environment and do not think about the consequences.

JOSEFIINA KIIKKA

Kylpyhuone on yksityiskäyttöön pyhitetty tila, ja katsojalle oli luontevaa havaita näytelytila arjen kiireestä irrotetuksi. Seinän kaakelit kaikuiivat tuulen ja veden äänistä, ja videoprojisoinnissa vesi virtasi eri muodoissa. Tilan oma luonne ja teoksen tuomat lisämerkitykset rakensivat kokonaisuuden, josta pystyi havaitsemaan, että se oli tehty yleisölle levon tilaksi.

The bathroom itself is a place sanctified for private use. The visitor found the space cut off from the everyday buzz. Tiles on the wall echoed the sounds of wind and water, and the projection illustrated flowing water in its different forms. The nature of the space itself and the additional elements of the artwork built a certain wholeness, from which one could surmise that it was meant to be a space of rest for the audience.

SUSANA NEVADO

**TAITEILIJAOPETTAJAN SIKSAKKI-
MENETELMIÄ PAIKKASIDONNAISISSA
TYÖPAJOISSA**

**THE ARTIST/EDUCATOR'S ZIGZAG
METHODS IN SITE-SPECIFIC
WORKSHOPS**

BEVERLEY CARPENTER

**EETTIS-ESTEETTISET INTERVENTIOT
JULKISESSA TILASSA**

**ETHICO-AESTHETIC INTERVENTIONS
IN PUBLIC SPACE**

TAITEILJAOPETTAJAN SIKSAKKI -MENETELMIÄ PAIKKASIDONNAISISSA TYÖPAJOISSA

TOIMIESSANI OPETTAJANA Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemiassa 2007–2012 olen ohjannut useampia paikkasidonnoisia työpajoja. Monessa niistä olen tehnyt yhteistyötä kuvataiteilija Beverley Carpenterin kanssa kehittäen uusia opetusmenetelmiä, jotka perustuvat eettiseen politiikka/ekologia-ajatteluun. Pedagogisesti ajatellen nämä menetelmät antavat uusia näkökulmia ja kriittisiä näkemyksiä yhteiskunnastamme, jossa opiskelijat työskentelevät valmistuttuaan kuvataiteilijoiksi.

Opettajan rooli on työpajoissamme muuttunut taiteilijan ja opettajan kaksoisrooliksi. Tämä on tuonut sekä haasteita että etuja. Arvomaailman ja tasa-arvon kysymykset ovat nousseet monesti esille, kuten myös kysymykset opettajan/opiskelijan vastuusta, valasta ja auktoriteetista. Näiden välillä on

häilyvä raja. Joustavuus ja kyky kehittää omia ideoita kollektiivisesti sekä toisten taiteilijoiden ideoiden hyväksyminen ovat olleet merkittäviä asioita työskentelyn aikana. Kaksoisroolimme on monelle opiskelijalle uusi ja vaikeasti siedettävä kokemus, koska opetusmenetelmät ovat tällöin erilaisia. Annamme niissä työskentelyaikana tilaa esimerkiksi epävarmuudelle. Tämä on herättänyt joissakin kapinan tarpeen sekä tarpeen pysyä tutuissa ja turvallisissa työskentelyraameissa vaikkapa työskentelemällä tutun henkilön kanssa tai tekemällä itsenäisesti teoksen, joka liitetään kokonaisuuteen kokematta yhteistyötä. Prosessin aikana olemme viettäneet paljon aikaa yhdessä – tällöin emotionaalinen suhde ja luottamus kasvavat osallistujien kesken. Näin itse taide-tapahtumissa lojaalisuus ja yhteistyö

THE ARTIST/EDUCATOR'S ZIGZAG METHODS IN SITE-SPECIFIC WORKSHOPS

DURING MY TEACHING at Turku University of Applied Sciences' Arts Academy from 2007-2012 I have directed many site-specific workshops. In many of them I have been working with the artist Beverley Carpenter. During this time, we have developed new teaching methods, which are based on ethical policies and ecology thinking. Pedagogically, I think these methods may provide new insights and allow students a critical view of society in their work after art school.

In our workshops, the tutor's role has become that of an artist and an educator together, a dual role. This has brought both challenges and advantages. In many cases it has raised issues relating to values and gender, such as the teacher/student responsibility – power and authority outside of clear-cut lines.

Flexibility, the students' ability to develop their own ideas collectively with other colleagues and the adoption of others' ideas constitute a significant part of the working method. Our dual role has been, for many students, a new one and an experience that is difficult to tolerate. This is due to the fact that the teaching methods are different. An example is that we might ask for collaborative working within new and public spaces. This has led, at times, to rebellious behaviour among students, and at other times students have felt the need to stay in familiar and safe working frames that they are comfortable with.

Students are required to work independently at times. Their attitude is reflected in their experience as the exercise demands complete cooperation and attention. During the process,

toteutuvat osallistujien kesken parhaiten. Järjestävien organisaatioiden, osallistujien ja opiskelijoiden palaute taidetapahtumista on ollut positiivista kiireestä huolimatta.

Olemme halunneet korostaa, että yhteiskunnassamme tilapäinen/katoava taide on merkittävää. On tärkeää, että taide on myös vuorovaikutuksessa arkielämän ja kaupungin asukkaiden kanssa. Taideteoksen hetkellisyys mutta toisaalta sen mielessäpyvyys on meille merkittävää. Ajankohtaiset asiat jäävät paremmin ja pidempään mieleen, kun niitä käsitellään tilapäisluonteisissa taidetapahtumissa keskellä urbaania tilaa. Interaktiivisuus ja keskustelu ovat tällöin suoraa taiteen ja vastaanottajan välillä, sillä katsoja on aktiivinen osa teoksen tulkintaa. Monesti katsojilta kuulee suoran mielipiteen sosiaalisten kysymysten eettisestä ja esteettisestä käsittelystä. Kuten Elina Saloranta on todennut, taide on liitettävä osaksi arkielämäämme. Taiteen merkitys ei ole pysyvää, vaan se muuttuu ajan myötä.

Työpajoihin on osallistunut tekijöitä eri kulttuureista. Suomen kielen rinnalla meidän yhteisenä kielenämme on ollut

englanti. Itse olen kiinnostunut siitä, miten taiteen keinoin voi luoda uudenlaisia monikulttuurisia tiloja ja tehdä näkyväksi positiiviset globaalit vuorovaikutukset. Kaksoiskansalaisuuteni taustaa auttaa minua tarkkailemaan asioita eri näkökulmista. Monesti joudumme työskentelemään nopeasti ja improvisoimaan jatkuvasti. Olemme huomanneet, miten vaikeaa tämä on ollut suomalaisille opiskelijoille – kenties johtuen siitä, että Suomessa improvisaatiota harrastetaan harvemmin kuin esimerkiksi Etelä-Euroopassa. Samalla olemme Beverley Carpenterin kanssa korostaneet sitä, miten tärkeää alitajunnan virta on luovassa työssä ja miten monesti syntyy parempaa, kun ei ole aikaa työstää teosta liikaa.

Kuten Amartya Sen on todennut, maailma on pienentynyt huomattavasti tiiviimmän yhdentymisen, nopeamman kommunikaation ja helpomman lähestymisen kautta. Ihmisten näkemykset ja heidän väliset yhteytensä kasvavat vuorovaikutuksen voimasta. Työskentely opiskelijoiden, kuvataiteilijakollegoiden

we spend a lot of time together, so an emotional relationship and trust grows among the participants. This allows the art events to have a high level of cooperation among the participants, which succeeds in most instances. Despite the haste, the feedback relating to the art events from organizations, participants and students has been positive.

Art that is temporary by nature is of great importance to us. It is important for art to interact with everyday life and the city's residents. Current topics form more clearly and last longer in one's mind, when the matters are processed as part of a temporal art event in the middle of an urban space. In that way, interactivity and the discussions about the art are directly between the art and the participants, because the viewer is an active part of the interpretation of the work. In many cases, you can prompt direct views of social issues in an ethical and aesthetic response. As Elina Saloranta has stated, our everyday lives should be accompanied by art. Its

importance is not permanent, but always changing with time.

The workshop participants came from different cultures. We have communicated in the Finnish language in parallel with our common language, English. I myself am interested in how one can develop the artistic means to create new kinds of multi-cultural facilities, and to make positive global interactions visible. My own background of dual nationality helps me to observe things from different perspectives. Many times we have to work quickly and improvise constantly. We have seen how difficult this has been for the Finnish students, perhaps due to the fact that in Finland improvisational activities are less frequent than for example in Southern Europe. At the same time, together with Beverley Carpenter we have highlighted the importance of the subconscious in creative work. We see how creative answers often arise when there is not much time to devote to developing the work.

As Amartya Sen has said, the world

ja eri yhteisöjen kanssa auttaa havainnoimaan niiden samankaltaisuuksia sekä erilaisuuksia. Tämä yhteistyö lisää kulttuurien välistä viestintää ja taiteellista ilmaisua. Työpajan lopputulos on usein kollektiivinen taideteos tai taideta-
pahtuma. Tämä herättää kysymyksen: kuka omistaa taideteoksen? Marko Pyhtilä kertoo, että tekijänoikeuslait syntyivät 1800-luvulla samaan aikaan kuin “kaunotaiteilijan” termi, romanttinen taiteilijänero, joka oli saanut lahjansa Jumalalta. On ollut kiinnostavaa nähdä, miten monelle opiskelijalle on ollut vaikeaa luovuttaa henkilökohtainen tekijänoikeutensa ja hyväksyä jaettu tekijänoikeus.

Yhteistyö eri organisaatioiden – kaupungin, rahoittajan ja/tai ammattikorkeakoulun – kanssa on tuonut työpajoihin useampia uusia näkökulmia. On esimerkiksi syntynyt merkittäviä keskusteluja kaupunkitilojen hierarkiasta, sosiaalisesta rakenteesta sekä julkisen taiteen vuorovaikutuksesta ja provokaatiosta.

Susana Nevado
Visual artist / painting lecturer
at Turku Arts Academy,
Turku University of Applied Sciences

www.susananevado.com

Haapala, Leevi, *Katoava taide,*
1999, Ateneum, Helsinki.

Pyhtilä, Marko, *Taiteen kritiikki*
ja kritiikin taide, länsimaisen
kulttuurin ihilisin lyhyt
oppimäärä, 1999 Like, Helsinki.

Saloranta, Elina, *keskustelu/*
discussion 9.7.1999.

Sen, Amartya, *Identiteetti ja*
väkivalta, 2009, Basam Books,
Helsinki.

is significantly reduced by the closer integration, faster communication and easier approach through interactions. Interaction with the people's views and their connections increases the power of any work of art. By working with students, other artists and different communities we can observe their similarities and differences. This cooperation increases cross-cultural communication and artistic expression. A workshop's final outcome is often a collective work of art or an art event. This raises the question: who owns a work of art? Marko Pyhtilä has stated that copyright laws were born in the 1800s

when the term for artist defined the artist as a kind romantic genius, someone who had received their gifts from God. It has been interesting to see how difficult it is for many students to give over their own intellectual property and to accept sharing of a collective art work.

Cooperation with various organizations, such as the city as sponsor or with the Turku University of Applied Sciences, has introduced several new insights into the workshops. It has created a significant debate around urban spaces, hierarchical social structures and the interactivity of public art and its possibility for provocation.

EETTIS-ESTEETTISET INTERVENTIOT JULKISESSA TILASSA

**PALLOMERI & MERI VALVOO – Uuden mallin esittely
eettis-interaktiivisten installaatioiden työstämiselle ja
toteuttamiselle**

JULKINEN TILA on äärimmäisen monimutkainen, tiheä ja dynaaminen, ja se on varsin altis muutoksille. Näinä yhä syvenevän ympäristökriisin aikoina löydämme itsemme kriisejä synnyttävän globaalien kapitalismin pyörteistä. Vuonna 2011 Turku ja Tallinna olivat yhdessä Euroopan kulttuuripääkaupunkeja. Näiden tapahtumien puitteissa tämä projekti pyrki lähestymään julkista tilaa ja ekologiaa erinäisten kysymysten kautta: Kuka tämän tilan omistaa? Mitä me voimme tehdä täällä? Näiden kysymysten kautta aloitettiin dialogi Itämeren alueen taiteilijoiden, tutkijoiden ja tiedemiesten välillä. Taiteilijat työskentelivät meribiologian tiimoilla yhdessä tiedemiesten kanssa. Tarkastelun kohteena oli samaan aikaan myös uusien keinojen kehittäminen suuren yleisön tavoittamiseen ja aidon vuorovaikutuksen luomiseen.

Vedenalaisvideokuvan, tutkimuslaitteiston, nettikamerakuvien, tietoaineiston ja laajan tieteellisen asiantuntemuksen ohella käytettävissä oli luovaa taitoa sekä erilaisia näkemyksiä tehdä ja havaita – juuri nämä mahdollistivat ideoiden toteuttamisen sekä ajatuksen tasolla että konkreettisesti. Yhteistyön tuloksena syntyneet taideteokset tarjosivat yleisölle uudenlaisia tapoja osallistua sekä rohkaisivat etenemään passiivisesta osallistumisesta aktiiviseen. Itse asiassa yleisö toi toimintansa kautta uusia merkityksiä kohteena olleeseen työhön. Nämä tulokset voivat mahdollisesti jopa toimia pitkän aikavälin kestävinä strategioina luoville ja ekologisille toimintavaihtoehdoille urbaanissa ympäristössä. Kukin ajallinen installaatio käsitteli tiettyjä tavoitteita, joilla oli yhteys kunkin tilan sosiaalis-poliittisen taustaan.

ETHICO-AESTHETIC INTERVENTIONS IN PUBLIC SPACE

PALLOMERI & MERI VALVOO – Presentation of a new model for the process and delivery of ethico-interactive installations in urban space

URBAN SPACE is a highly complex, dense and dynamic space, which is subject to massive changes. At a time of deepening environmental crisis we find ourselves within global capitalism that is itself generating crisis. Joint European Capitals of Culture were Turku, Finland and Tallin, Estonia in 2011. This project attempted, at the site of this event, to ask many questions around public space and ecology. Examples included “who owns this space?” and “what can we do here?”, beginning a dialogue between artists, researchers and scientists inhabiting the borders of the Baltic Sea. Scientists worked with artists, examining marine biology but also the potential to develop new ways to communicate and interact with a wider public.

Access to undersea photography, scientific equipment, webcam imagery, data and

extensive scientific knowledge was available alongside considerable creative skills as well as ways of seeing and making that enabled ideas to be realised in both material and immaterial forms. The resulting artworks offered new ways to engage for the public and encouraged a transformation from passive to active participation. The audience, in fact, brought new meaning to the work through their actions. These outcomes offer potentially sustainable strategies for longer-term creative/ecological alternatives within the urban environment. Each temporal installation addressed particular objectives that related to the socio-political context of each site.

The installations of Pallomeri and Meri Valvoo offered an alternative temporal experience whereby the space was transformed both artistically and

Pallomeri ja Meri Valvoo -installaatiot tarjosivat vaihtoehtoisen temporaalisen kokemuksen, jossa tila muuntuu sekä taiteellisesti että käsitteellisesti. Pallomeri-tapahtumassa Brinkhallin tapahtumapaikalla, jäätyneen Itämeren ympäröimällä saarella, on historiallinen yhteys kaupungin vanhaan keskustaan. Käsitteellisellä tasolla rakennus muunnettiin ruotsinlaivaksi. Vedenalaisvideokameran kuva – manipuloitua kuvanauhaa meduusoista – valaisi rakennuksen edustaa sekä WC:n vesisäiliötä yhdessä rakennuksen huoneista. Ruotsinlaivoja ympäröivän sataman vettä oli kuljetettu paikalle ja sitä valaistiin toisessa huoneessa, jolloin vedestä heijastui häivähdyksiä roskista strobovalojen täytämässä tilassa, laivojen moottoriäänten säestämänä. Laivojen tanssilattioiden musiikki Kaisa Makkosen esittämänä ja Karoliina Lummikon tanssiesitys pitivät myös katsojia otteessaan.

Meri Valvoo -tapahtumassa kaupunkitilan, Turun pääkirjaston, muodomuutokseen liittyi hyvin suora yhteys Itämereen. Installaatiot rakennuksen ulkopuolella ja sen sisällä

järjestettiin vuodenaikana, jolloin pimeys alkaa vallata ja kaupunki pitää julkisia rakennuksia auki myöhään yöhön tarttuakseen kaamosmasennukseen liittyviin ongelmiin. Videoprojisoinneissa nähtiin matka vedenalaisessa maailmassa, meren pohja ja sen joukkoon siroteltuja mikroskooppikuvia vieraslajeista ja viherlevistä, jotka ovat sekä ympäristön epätasapainon oireita että sen syytä. Lajikirjon yksipuolistuminen Itämeressä on sen reunavaltioiden asukkailla kasvava huolenaihe. Maatalouden ravinnevalumien ja raskaan laivaliikenteen kaltaiset onglemat lisäävät painetta sekä ympäristöä että Itämeren alueen valtioiden hallituksia kohtaan. Julkisen installaation myötä Turkuun rantautui useita kuormallisia saaristosta kerättyä roskaa. Roskaröykkiöt kasattiin JKKM Arkkitehdit -yhtiön Asmo Jaaksin suunnitteleman kauniin kaupunginkirjaston eteen. Rakennuksen sisällä paikalle rakennettu klinikka huolehti (meri)sairaista. Sairaalamuutosten rivit ja paikalla ollut hoitohenkilökunta kutsuivat yleisöä lepäämään vuoteille ja kuuntelemaan runojen elävöittämää ääniraitaa sekä

conceptually.

In the case of Pallomeri the site was at Brinkhalli, on an island surrounded by the frozen Baltic Sea, which is historically linked to the old centre of the city. Conceptually the building was transformed into a ferry liner. Images taken from an environmental webcam under the sea – manipulated film of jellyfish – illuminated the front of the building and the toilet cistern in one of the rooms. Water taken from the port around these vessels was illuminated in another room – images of waste reflected back amongst the visitors in a space full of strobe lights with sounds of ship engines. Songs from the dance floors of the ferry liners by Kaisa Makkonen and a site-specific dance piece by Karoliina Lummikko enthralled visitors.

In the case of Meri Valvoo, the transformation of the urban space of the Turku City Library involved very direct links with the Baltic Sea itself. The installation, both inside and outside the building, appeared at the point in the year when darkness begins to fall, and the municipality addresses widespread problems of depression by opening public buildings

into the night. Video projections showed an underwater journey along the seabed interspersed with microscopic images of alien species and green algae – both cause and symptom of ecological imbalance. The Baltic Sea is a site of concern for the populations bordering its shores, as they observe more and more species becoming extinct. The problems of agricultural run-off and heavy shipping lead to pressure both on the environment and on the governments of Baltic countries. This public art installation saw boatloads of debris from the Finnish archipelago brought into the centre of Turku. It was piled in front the city's beautiful building, the library designed by Asmo Jaaksi of JKMM architects. Inside the building, a clinic tended the sick (mixing the sea-sickness with the audience's sickness). Rows of hospital beds tended by nurses invited the audience to lay down, wear headphones, listen to a poetic soundtrack and talk about their experiences in/on the Baltic waters. Water and fish from the sea were used in live feed projections with sound, live art from Tallin and other elements.

Science partners understand that the presentation of accurate data no longer

keskustelemaan kokemuksistaan Itämerestä. Vettä ja Itämeren kaloja käytettiin suorana lähetyksenä tehdyissä projekteissa äänen, tallinnalaisen elävän taiteen ja muiden elementtien ohella.

Tieteilijäkumppaneidemme näkemys on, että faktatiedon esittäminen ei enää riitä poliittisen toiminnan aikaansaamiseen. Yleisön tavoittamiseksi ja konkreettisen toiminnan aikaansaamiseksi tieteilijät ovatkin valmiita työskentelemään yhdessä taiteilijoiden kanssa ja näin tutkimaan paitsi merenpohjaa, myös luovuutta kaupunkitilassa. Työskentelymetodi tässä tapauksessa käsitti väliaikaisen, luovien yksilöiden (sekä kokeneita että nuoria artisteja käsittävän) kollektiivin luomisen, joka työskenteli intensiivisesti yhdessä kolmesta neljään viikkoon kerrallaan. Kyseinen allekirjoittaneen ja Susana Nevadon kehittämä uniikki työskentelytapa nojaa kahteen teoriaan ja on sulautuma molemmista. Ensimmäinen teorioista on luonteeltaan aktivismi-suuntautunut horisontaalisen organisaation

teoria, joka kuvaa epähierarkkisen työskentelytavan, jossa jokaisen ääni tulee kuulluksi ja päätökset saavutetaan konsensuksen kautta. Toinen teorioista on Felix Guattarin (1992) teoria, jossa peräänkuulutetaan prosessia, joka saattaa johtaa omakohtaiseen kokemukseen tulevaisuudesta, jopa luoda uusia maailmoja. Guattari on kirjoittanut seuraavasti: ”taide synnyttää ennenkuulumattomia ja ennennäkemättömiä ja mahdottomiakin olemisen muotoja”, ja hän todisti tämän mahdollisuuden omassa työssään Pariisissa. Tämä prosessi on tutkimusmatka eettis-esteettisiin ja ympäristö-spatiaaliin huolenaiheisiin paikassa, taiteessa, materiaaleissa ja vuorovaikutteisessa toiminnassa.

Beverly Carpenter on brittitaiteilija, joka työskentelee kaupunkitilassa. Hän työskenteli Susana Nevadon kanssa ensimmäistä kertaa Portugalissa vuonna 2008 osana EU:n hanketta. Yhteistyö jatkui Iso-Britannaiassa vuonna 2009 ja Turussa 2010. Viimeisen kahden vuoden aikana taiteilijat ovat kehittäneet yhteistyömetodin, joka osallistaa opiskelijoita ja muita yhteistyökumppaneita.

results in political action. They must address and mobilise the public and are keen to work with artists to explore, not only the seabed, but creativity in urban space. The method of working involved the development of a temporary collective of creative individuals (experienced and young artists) who worked together intensively for a period of three to four weeks at a time. This unique method of working, developed by myself and Susana Nevado, draws upon two theories and is a fusion of both. The first is activist in nature, a horizontal organizational theory. This is a non-hierarchical system of working whereby everyone's voice is heard and agreement is reached around process and outcome by consensus. The second is the theory of Felix Guattari, who calls for a process that may lead to our experience of the future – that may bring new worlds into being. He wrote that art engenders unprecedented, unforeseen and unthinkable qualities of being, and demonstrated this potential within his own work in Paris. This process is the exploration of ethico-aesthetic/enviro-spatial concerns around site, art, material and interactivity.

Beverley Carpenter is an artist from the UK who works within urban space. She first began working with Susana Nevado in Portugal in 2008 as part of a European Union initiative. This collaboration continued in the UK in 2009 and Turku Finland in 2010. During the past two years the artists have developed a collaborative working method that is inclusive of young artists and other partners.

www.beverleycarpenter.co.uk

Felix Guattari. 1992. *Chaosmosis: An Ethico-Aesthetic Paradigm*. Translated by Paul Bains & Julian Pefanis in 1995. Indiana University Press. p106.